העולם הזה

העורך הראשי: אורי אבנרי

ראש המערכת: שלום כהן

עורכי־משנה: דוב איתן, אורי סגל

עורך כיתוב: פיליבי קשת

עורך תבניות: אהרון צור

הכתב הראשי: שרגא תדיל

צלם המערכת: יהודה יערי

חברי המערכת: ישראל ביבר, ניצה נבו, איתן נבידוד, ליבי נליבי, דויד מורבוך, רותי רוד, רוני זהר, אברהם הרמון, פוסטר פאובר, משה לשם, אביבה ספן, עמוס קינן, שלמה קרן, אלי תבור.

עורך דסק: מנהל מעבדה: שמואל ברנור, אריה אריאל, נתן רוזן

הצייר הראשי: אריה נבון

רח' גליקסון 8 תל־אביב, ת. ד. 136, טלפון 26785

"העולם הזה" לצרכן, "דו"ח לבחור", "דו"ח לעובד" וכו' המופצות על־ידי חברי המערכת בתבדקות על־ידם. המדור "דו"ח לבחור" כולל מדעות ממשם ממלגות וארגונים ציבוריים אשר אין המערכת אחראית לתוכנן ולדעות המובעות בהן ושאינן משקפות בשום צורה שהיא את דעות המערכת.

אין המערכת אחראית לשמור תוכן המודעות. מלבד עבור מודעות המתפרסמות תחת הכותרת "מסחר צור". המלון בע"מ 23204 טל. דפוס ישראל בע"מ, ת"א

העתון הנקרא ביותר במדינה

עד כה

עד כה טרם קיבלתי תשובה מוסמכת מידי תלמידי השביעית בגמנסיה הרצליה למכתבו הפרובוקטיבי של איש משק נירים, אותו פרסמתי לפני שבועיים במדור זה. תחת זאת קיבלתי במכתב של תלמידה מנה־ריה, הקוראה רות גל. כותבת היא למאיר: „רשימתך הפליאה אותי ביותר. הנני תל־מידת השביעית באחד מבתי־הספר שאף הוא יצא לביצורים לאחד מישובי הספר. אפנה ישירות ואומר: רשימתך אינה צו־דקת בעיני.

ציונות שומע הנוער בימינו די והותר. איני חושבת שתלמיד בכתה השביעית, בגיל 17—16, יכול להיות מושפע מדברים כאלה. בגיל זה, כמדומני, יכול הנוער כבר להחליט לבדו לאן ילך ומה יעשה, והוא איננו זקוק לכזה שיאמר „אם נזמה לכם שבמשך שבו־עיים הצלתם את הנגב או את המולדת, אתם עושים צחוק מעצמכם."

וכי חושב אתה, איש נירים, כי אחד מבני השביעיות השלה את עצמו עד כדי כך? אני איני חושבת זאת. יצאנו לשבועיים ביצורים ועבודה. גם אנחנו נתקלנו בעובדה שחבר משק אמר לנו: „הן באתם רק לשבועיים, ולכן מה כבר תועילו? ולא איכפת לי כלל אם תעבדו או לא."

ובכן — מדוע בכלל הוציאונו, אם זאת היא תגובת אנשי המשק שלהם באנו לעזור? באנו, ראינו, ונדמה לי שהיינו יכולים גם להחליט בלי רשימה זו. האינך חושב?"

* * *

לפי הסטטיסטיקה האחרונה, נקרא עתה כל טופס של העולם הזה בממוצע על־ידי למעלה מחמשה איש ואשה. אולם כל זה כאין וכאפס לעומת ציבור הקוראים שלנו במשקים.

הקיבוצים נאלצים לקנות עדימות של טפסי העתון המפלגתי, שהיה אחרת פושט את הרגל. זה גומר את הקצבים, ורק גלי־נות ספורים מאד של עתונים אחרים יכולים לחדור לחדר־הקריאה, אפילו אם החברים עצמם משתוקקים לקראם. מרכז הקניות, הנהג, המזכיר, המוזמנים לעיר הקרובה, מביאים עמם גליונות נוספים. כל גליון כזה עובר בין שלושים עד חמשים איש.

קטע משעשע על נושא זה התפרסם עתה בעלון משק דביר, השוכן בנגב המזרחי. הנידון: גליון העולם הזה, בו הופיעה הכתבה הגדולה על משק להב („קומנדו מול חברון"). מפרט הכותב:

„ביום ה' בשבוע שעבר הובא המיסמך דלעיל. שעה קלה אחר בואו נעלם באופן מסתורי מגנזך הקריאה. חקירת עקבות ה־מתנקשים בחירות הקריאה נמסרה לידי, ואלה התוצאות:

מפקד צאבות דביר הפליט במקלחת כי מינה לקחה את המיסמך. לדבריה: „לקחתי כי הייתי שומרת לילה, אבל בחיי החזרתי..." היא טוהרה.

המיסמך מצא את עצמו בחדרו של נעים, משם הוגנב אל החדרים הסמוכים. לבסוף הוא נעלם מן החדר של עודי (נגב מגנב פטור).

„קומנדו מול חברון" מצא את הקוראים הנלהבים ביותר בחדר של מוכה. מכאן הוא הושאל לשמיל. את הערב הבא עשה המיסמך בחדרו של ראש־הממשלה (המזכיר?) אשר לא ינוקה מן האשמה כי נתן יד עוזרת לחבלה בזכויות הציבור. לאחר שנתברר כי האותיות עומדות להיטשטש, אם לא יוצאו מיד לאוורור, נטלה נעמי פ. את המיסמך עמה, בחברת כבשותיה.

מובן מאליו שתמר ל. לא יכלה לפסוח על מציאה כזאת, הרי זו ממש דרישת־שלום חיה ממולדתה השניה. היא הבריחה את המיסמך אל שרה, אך ביקשה אותה להחז־זירו לה. עם ניסוח הדו"ח נמשכים הגיל־גולים בכוח האינרציה. אין לחזות את סופם מראש. יש חשש כי הקומנדו יושמד עד האות האחרונה, ללא רחמים."

בסוף דו"ח ממצה זה באות שלוש הצ־עות לשיפור המצב. הייתי מוסיף הצעה רביעית: להביא מספר גדול יותר של טפ־סים. אך יתכן שזה מוצא פשוט מדי.

מכתבים

לא תחסום

מדוע עברו שנתיים בין מכירת דירתו של לוי אשכול לבין רישום המכירה במשרד ספרי ה־אחוזה (העולם הזה 970)? אחרי שלוי אשכול עשה את העיסקה עם המשרד של עצמו, ביקש את רישום העברה. אולם המשרד המוסמך דרש מסים בסך 4000 ל"י... אשכול ביקש את התער־בותו של מנחם רוזן... אולם רוזן הסכים עם משרד רישום המקרקעין שאין לרשום את ההעברה עד תשלום המסים.

כששמעתי על כך לפני כמה שבועות, והתחל־תי לפרסם את הענין, רץ אשכול ושילם 2000 ל"י.

מלכיאל גרינולד, ירושלים

כיצד לא תבושו ולא תיכלמו לכתוב כאשר כתבתם על השר לוי אשכול? הריהו יהודי יקר למדינה, יקר מפז! ומכפף רב! האם שכלתם ב־דעתכם הנלוזה כמה עמל וכמה טרח, כמה סבל וכמה פעל למען תקומת האומה עד אשר הגיע הלום, לדירתו הממשלתית המרווחת? הרי בעצמ־כם כתבתם כי עשה ימים כלילות והיה כעין מנוי וכבוע של חברות התעופה והספנות — והכל על קידוש השם וכשלי־חות האומה... אנא, בשם כל היקר, חדלו מדרדכם. אל תסגרו בצפור נפשנו! ישנם דברים אשר השתיקה יאה להם.

אליקים גוטהלף, צפת

על הו ועד דו

המאמר שניתח את יחסי ישראל־ברית המועצות (העולם הזה 967) לא השאיר שום צל: אינכם מכורים לא לשמאל ולא ליימין. אתם סוכנים של ראש ממשלת הודו, נהרו, ירום הודו. נו, הודו!

שמואל גד, תל־אביב

בזמן האחרון התחלתי לחשוד בכם שנשמיטכם למחנה השמאל־המתקדם נובעת והולכת. עניין היה הדדית, שנתתם לה פרסום שלא זכתה לו שום שחקנית, וכתבת עמוס קינן מנרמנית המזהרת (הביאה אותי להתלמה) לקבל השובה על שאלתי: האמנם אתם מסתתרים תחת מעיל של בלתי מס־לנתיים. עם מנמה להסיר רעיונות של סטליין את־מול וכרושצ'וב היום?

ל. ברוך, תל־אביב

לו היינו מתקשרים עם המזרח, היינו חייבים ל־קבל את עליונותו של „שמש העמים". היו נש־ללים ממענו חופש העתונות והדיבור. היינו נא־לצים לשעבד את הייצור להוראות מוסקבה ולמ־סור את היבול לחלוקה הצודקת בין „העמים הנזקקים". וחיילים רוסיים היו מתהלכים כאן כב־תוך שלהם בחירות נמורה ובחוצפה רבה לאין ערוך מזו שירשה לעצמו הפוחז בחיילי המערב.

רמי מיכאלי, ירושלים

חרם נגדי

הסיפור על הרב כרטי מעקרון (העולם הזה 969) נשמע כאילו נלקח מתוך עלילה של שקספיר או של דנטה. קשה להאמין שהוא יכול לקרות ב־מדינת ישראל, 1956.

שרה נוימרק, תל־אביב

הנני משיב להרב עובדיה ברטי על החרם שפיר־סם נגדי בלי יסוד. הוא אמרו: קללת חינם לא תבוא. וכל עם ישראל יסכימו אתי — וכל ה־עליונים וכל התחתונים, וכל ברואי מעלה ומטה — יסכימו אתי וייענו אמן, שכל החרם יחול על הכופר בשם ובתורתו, והמעונה, והמכשף, והנוחל את חבירו, והמתנכא לשקר, ומת הנביא ההוא. וכל העם יאמר א.א.א. ס.ס.ס. והרב ברטי יאמר אמן בעל כרחו.

... אל תאמינו לו, כי שבע תועבות בליבו. כל האנשים שרימה אותם התעוררו אתי יחד ו־הניעו תלונות למוסדות העליונים. וכל איש ש־רימה אותו יגש אלי, וזו מצוה מן התורה להסיר מכשול מדרך העם.

הרב מעודד ברזלי, תל־אביב

... כה חי הרב מעקרון. ניסה להוליד משיח — וכמעט הצליח!

יחיאל יצחקי, תל־אביב

מכתב לחבר קיבוץ

רק לפני דקות אחדות נמרתי לקרוא את מכתבו הגלוי של חבר נירים לתלמידי השביעית (העולם הזה 969). המכתב לא הופנה אלי ישירות, כי אינני תלמיד נימנסיה. אך הוא נרם לי להזדע־עות ואני רואה חובה לעצמי להוכיח לחבר נירים עד כמה הוא נאיבי ולאלה העומדים בשלטון שאנחנו לא מפשים עד כדי כך.

... האם באמת ובתמים חשבת — חבר נירים נכבד — שאני אלך לגבול, אשמור על אישיות כמו אשכול המנצל את המדינה, מוכר את דירתו ב־22 אלף ל"י ומקבל דירת שרד? האם אני — וכמוני רבים — יכלו להתרגז עבור סנן המפקח הכללי של המשטרה? האם אלך למכול עבור גנגסטרי חיפה וראשה? לא ולא!

זאת המציאות במדינתנו, לצערי. ועד שהיא לא תתוקן, איננו חושב שיענו רבים למכתבך הנלוז, חבר יקר. וזאת אני מציין בצער מלא.

יצחק קטן,
מערכת לאקו דישראל, תל־אביב

נערת הכנרת

אפילו אם 50% מתוכן הכתבה הנלהבת על דיינת נוורית, חלף (העולם הזה 969) הם סתם צי־נת, הרי בכל זאת נשאר מספיק כדי שנערת הכנרת תהיה נערת השנה. ואחי דעה בלתי־משוחדת. העובדה שהיא דומה לסופיה לורן לא הוסיפה ולא הוריזה מאומה.

נוורית ומרטין, הנראים כתמונת בביתם, אינם עושים רושם כי אין להם אפשרות לרכוש לוקס עבור מיתם... רקע האנדוות והחרוזת לכתבה אמנם מציין את הכותב לשבח בסננון הנאה, אך אביזה של נוורית מעולם לא עסק בדיוני. התודה על המקצוע מניעה למרטין.

רות אשכול, דגניה ב'

מה היה שם?

בכתבה על בואה של מרטין קארול (העולם הזה 970) תיארתם בפרוטרוט את הופעתה בלוד. בין השאר ציינתם כי הצלמים התכופפו מתחת לשול־חן וצילמו משהו שם. לעומת זאת פרסמתם רק צילומים של פניה. האם עלי להבין כי זה מה ש־השתקנית הדנולה הסתירה מתחת לשולחן?

שולמית דורי, חיפה

דווקא לא. להלן מה שמצאו הצלמים:

האשה והמכנסיים

שוב אודות תפקידה של האשה בקיבוץ (העולם הזה 969). כחבר קיבוץ ותיק ומנוסה, הרשוני לומר כי צדק מי שכתב אצלכם כי החברה ממלאה תפקיד קטן והולך בחיי המשק והחברה בקיבוץ. מבעי נם הדבר. שהרי סוף־סוף, חיי קיבוץ קשים הם. ואשה הינה יצור עדין. אין בכך שום בושה — זהו דבר טבעי.

דוד, חבר־משק

ביקור בחוץ־לארץ

פעם, מתי שהפידאינים היו משתוללים בארץ, חשבו אצלנו שאולי לארץ שכנה יש קצת פידאינים. אז החליטו לשלוח אותנו לקרבת הגבול, בשביל לעשות שם אמבושים. בקיצור, יצאנו עם ערב במכונית וכמה קילומטרים מהיעד ירדנו והתחלנו ללכת אחרי הסייר שלנו. היה חושך והדרך גם היא לא עמדה לצידנו — ונוסף לאלה, כידוע לכולם, עברו כבר הזמנים שסייר היה סייר וכו' היה וכו'. בסופו של דבר, הגענו. נתנו לנו הנחיות לקפד את פתיל חיינו של כל ברנש שנראה כאן, חוץ מעצמנו. אחרי זה פרשנו את השמיכות והלכנו לארוב.

ככה ישנתי עד שקרני השמש התחילו לשחק בנמשים שלי. הסתכלתי מסביבי וראיתי — כלום. מובן שנבהלתי. במר־חק 30 צעדים ממני עמדו החברה ומבצ־עים תנועות מבוהלות, הרומזות לי לבוא אליהם. לא הבנתי במה הענייו, עד שאחד צעק: „בוא מהר! אתה בחוץ־לארץ!"

חשאי,
קיבוץ מזרע

פעם, כאשר הייתי בהכשרה בקיבוץ מזרע, הציע מישהו כי יוקמנו שעות העבודה של החברות משמונה לשש שעות ביום. החברות הצעירות דח־כא הסכימו. הסבונרות הקימו שערורייה. מה זאת אומרת? האם בשביל זה לחמו את מלחמת ה־אמנציפציה? בשום אופן אין לכבל את ההנחה הריאקציונית כי מעמדה ויכולתה של האשה נחו־תים מאלה של הגבר! וכו' וכו'.

שולה ב., הרצליה

בעיר המנונת המצב אחר לנמרי. כאן רוכבת האשה כשות על בעלה, ואין שום שאלה מי חשוב ממי. והראיה שרק בערב, כדי לשמור על על החיצוניות, לובשת האשה שמלה. משר כל היום היא לובשת מכנסים.

ליאורה הראל, רמת־גן

עם מוזר

עם מוזר אנחנו. כשהציכים כלאו את אורו, אמרנו: עוכרי ישראל! כשהם משחררים אותו, אנחנו אומרים: ממזרים! מדוע שיחררתם אותו בצורה זו?

שמואל פו, חולון

מותו של גרונר

הייתם העתון היחידי הלא־חרותי אשר ציין את יום השנה למותו של רוב גרונר (העולם הזה 969). כך יא ללוחמים לנהון.

אלדד, תל־אביב

שתי התמונות העליונות וכן מספר תמונות שונות מלחיתם של רוב גרונר, אלקחתי, דרונר וקשאני נמסרו על ידי־לארכיון אצ"ן. חן צולמו על־ידי תייר שהנניב את מצלמתו בתוך נתרוק התפילין.

אירה רפופורט, תל־אביב

הזדמנתי השבוע למכצרו של נסולוין, בעכו. ביקרתי נם בחדר הנרדום אשר לפני קום המדינה. תפס חלק חשוב בהשלטת המשטר בארץ. ואכן, באותו חדר עזוב ושומם, החלו עולים זכרונות אודות אותם צעירים חברי אצ"ל ולח"י אשר הודות להם ולרבים אחרים כמוהם הנענו עד הלום.

הוספתיתי מאד לראות ולחוש את העזובה ב־מקום. מדוע לא יחלו את תמונותיהם של הקרי־שים ומתחת לכל תמונה יכתבו חוץ מתאריך ה־הוצאה להורג נם משהו על הלוחמים. באיזה פעו־לות השתתפו, כיצד נתפסו וביחור, על עמידתם האיתנה בשבתם בכלא?

מאיר שושני, חיפה

שומרי/מחלי שבת

בקשר לפרסומיכם על הפננות הדתיים (העולם הזה 969, 970) ברצוני להעיר כי הנוצאה דתית מבו־צעת בירושלים על־ידי שומרי השבת. הפקחים ה־עירוניים, המפקחים על סנירת בתי־העסק בשבת, רושמים דו"חות לכל המאחר למנור — אם כי הפקחים עצמם נוסעים במכונית נייס ומחללים בזה את השבת.

כן לא הניונו מדוע נסנרים בתי־הקפה בליל שבת בשעה עשר בלילה. אם כבר מותר לחלל את השבת עד עשר בלילה, למה אסור לחללו עד שעה שתים־עשרה?

ברוך יוסף,
קפה בן־יהודה, ירושלים

שייץ בשער

זה זמן רב שאתם מזניחים את מדור הספורט שלכם. על כן נהניתי לקרוא את המדור המנודל (העולם הזה 969). הצילומים ממשחקי קבוצת מנדרלאנד היו מצויינים והסיפור של שייץ נלאזר נפלא. המשיכו בדרך זואת.

יהודה שץ, יפו

שייץ נלזר: החברה הקיאו, ולך זה לא הפריע? אכלת הכל? בתיאבון! אל תתפאר ממלאכת רגלים — צריכים קצת ראש...

חברו למקצוע, תל־אביב